

ข่าว สภาพัฒนา

Office of the National Economic and Social Development Council (NESDC)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) 962 ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100

www.nesdc.go.th Tel. 0 2628 2847 Fax. 0 2628 2846 e-mail: pr@nesdc.go.th

สภาพัฒนา

สภาพัฒนา

update

สภาพัฒนา

สภาพัฒนาเสวนาการเปลี่ยนผ่านประเทศไทยเพื่อรับมือกับความเสี่ยงและความผันผวนของโลกในอนาคต ในการประชุมประจำปี 2566 ของ สศช.

วันนี้ (18 กันยายน 2564) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จัดประชุมประจำปี 2566 เรื่อง “Transitioning Thailand : Coping with the Future” ณ ศูนย์การค้าสามย่านมิตรทาวน์ เพื่อนำเสนอผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในช่วง 6 ปีที่ผ่านมาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 และความก้าวหน้าการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ในช่วง 1 ปีแรก รวมทั้งแลกเปลี่ยนแนวคิด มุมมอง และข้อเสนอแนะแนวทางการปรับตัวเพื่อรับมือกับความเสี่ยงต่าง ๆ และผลกระทบจากบริบทโลก ให้สามารถขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

การพัฒนาที่ผ่านมาในช่วงแผนฯ 12

นายดนุชา พิชยนันท์ เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวว่า ผลการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2565) ตามเป้าหมายของแผนฯ ทั้ง 6 เป้าหมาย สรุปได้ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 การพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ พบว่า **คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้รับการพัฒนาที่เหมาะสม** โดยเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ สมวัย พิจารณาจากทักษะทางด้านภาษา ด้านการเจริญเติบโตของร่างกาย และการปรับตัวในสังคมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 95.90 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 97.78 ในปี 2565 สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ 85 แต่การออมส่วนบุคคลต่อรายได้ หักจ่ายใช้สอยมีแนวโน้มลดลง และผู้สูงอายุที่มีงานทำมีสัดส่วนน้อยและอยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม

เป้าหมายที่ 2 การลดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจน พบว่า **ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ และสถานการณ์ความยากจนปรับตัวดีขึ้น**อย่างต่อเนื่อง โดยสัดส่วนประชากรใต้เส้นความยากจนปรับตัวลดลงจากร้อยละ 7.83 ในปี 2560 เหลือร้อยละ 6.32 ในปี 2564 ซึ่งบรรลุเป้าหมายของแผนฯ สำหรับเศรษฐกิจฐานรากมีความเข้มแข็งและชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ จากการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสินค้าชุมชนต่อเนื่องจากปี 2560 โดยรายได้จากการจำหน่ายสินค้า OTOP จำนวน 153,467 ล้านบาท เป็น 244,778 ล้านบาท ในปี 2565 เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีอัตราเติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ 59.5 เมื่อเทียบกับปี 2560 ขณะที่การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาและระบบสาธารณสุขดีขึ้น แต่ยังมีปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาและบริการทางการแพทย์ในพื้นที่ห่างไกล โดยด้านการศึกษาในภาพรวม พบว่าผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) ทุกระดับชั้น (ป.6 ม.3 และ ม.6) ในปี 2564 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 36.75 จากร้อยละ 36.25 และ 35.97 ในปี 2560 และปี 2562 ตามลำดับ

เป้าหมายที่ 3 ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ พบว่า *การขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยในช่วงแผนฯ 12* ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากเศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบจากปัจจัยหลายประการ เช่น มาตรการการกีดกันทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีนในปี 2562 และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในปี 2563 อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เริ่มคลี่คลาย ประกอบกับการดำเนินมาตรการทางเศรษฐกิจของภาครัฐ ทำให้เศรษฐกิจไทยในปี 2564 กลับมาขยายตัวได้ร้อยละ 1.5 และร้อยละ 2.6 ในปี 2565 ส่วน*ภาคการท่องเที่ยว* พบว่าไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยว 3.01 ล้านล้านบาท ในปี 2562 ก่อนที่จะปรับตัวลดลงมากในปี 2563 เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 แต่เริ่มกลับมาฟื้นตัวและเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี 2565

ทั้งนี้ *เกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร*เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 58,975 บาทต่อครัวเรือน ในปี 2560 เป็น 78,322 บาทต่อครัวเรือน ในปี 2564 ซึ่งบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้มีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 59,460 บาทต่อครัวเรือน รวมทั้ง*พื้นที่เกษตรกรรมยังยืนเพิ่มขึ้น* จาก 1.08 ล้านไร่ ในปี 2560 เป็น 6.15 ล้านไร่ ในปี 2564 ซึ่งบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดให้เพิ่มขึ้นเป็น 5 ล้านไร่ ในปี 2564 และ*ไทยมีค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง* จาก 84,671 ล้านบาท ในปี 2558 เพิ่มขึ้นเป็น 208,010 ล้านบาท ในปี 2563 และข้อมูลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันโดยสถาบัน IMD ในปี 2565 พบว่า ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยเพิ่มขึ้นจาก 6,219 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2564 เป็น 6,647 ล้านเหรียญสหรัฐในปี 2565 และค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GERD/GDP) เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.14 ในปี 2562 เป็นร้อยละ 1.33 ในปี 2563 เข้าใกล้เป้าหมายที่กำหนดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ที่ร้อยละ 1.5

เป้าหมายที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พบว่า *การบริหารจัดการน้ำประเทศไทยมีระบบประปาหมู่บ้านเพิ่มขึ้น*จากร้อยละ 94.83 ของหมู่บ้านทั้งหมด (66,764 หมู่บ้าน) ในปี 2561 เป็นร้อยละ 95.54 ของหมู่บ้านทั้งหมด (67,264 หมู่บ้าน) ในปี 2564 *ต้นทุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อหน่วย (บาทต่อตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า) มีแนวโน้มลดลง* แม้ว่าปัจจุบันยังไม่มี การจัดเก็บข้อมูล แต่หากเปรียบเทียบปริมาณการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในภาคพลังงาน พบว่า ปี 2564 มีปริมาณ 23.46 ตัน CO₂ ต่อจีดีพี 1 ล้านบาท โดยในช่วงปี 2540 – 2562 มีแนวโน้มลดลง ซึ่งเป็นผลดีต่อสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม *พื้นที่ป่าไม้ในปี 2565 คิดเป็นร้อยละ 31.6 ของพื้นที่ประเทศ* ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายของแผนที่กำหนดไว้ร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ และพบว่า ชนิดพันธุ์และประชากรของสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะถูกคุกคาม หรือใกล้สูญพันธุ์มีจำนวนเพิ่มขึ้น การลด/ ควบคุมมลพิษ การกำจัดขยะมูลฝอย การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยังเป็นปัญหาที่ต้องให้ความสำคัญ

เป้าหมายที่ 5 ความมั่นคง พบว่า *สถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีแนวโน้มดีขึ้น* ส่งผลให้เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงลดลงจาก 166 ครั้ง ในปี 2560 เป็น 108 ครั้งในปี 2565 (ข้อมูล ณ วันที่ 13 ธันวาคม 2565) สอดคล้องกับมูลค่าความเสียหายจากความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งพิจารณาจากงบประมาณในการช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายจากเหตุการณ์ความไม่สงบที่ลดลงจาก 150.27 ล้านบาท ในปี 2560 เป็น 76.15 ล้านบาท ในปี 2565 และพบว่า *ประเทศไทยค่อนข้างมีความปลอดภัยทางไซเบอร์* โดยจำนวนการถูกคุกคามทางไซเบอร์ลดลงจาก 3,237 ครั้ง ในปี 2560

เหลือ 2,279 ครั้งในปี 2565 อย่างไรก็ตาม ดัชนีความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์โลก (Global Cybersecurity Index) ของไทยอยู่ที่ อันดับที่ 44 ในปี 2563 ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้อยู่ต่ำกว่าอันดับที่ 10 ของโลกภายในปี 2565

เป้าหมายที่ 6 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ พบว่า สัดส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละประเภทที่ได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.68 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 3.45 ในปี 2565 ในขณะที่อันดับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของภาครัฐไทยอยู่ในอันดับที่ 2 ของอาเซียน บรรลุเป้าหมายของแผนฯ ที่กำหนดให้ไทยอยู่ในอันดับ 2 ของอาเซียนเมื่อสิ้นสุดแผนฯ แต่ในภาพรวมประเทศไทยมีอันดับลดลงจากการจัดอันดับของ IMD พบว่า ในปี 2565 ไทยมีอันดับประสิทธิภาพภาครัฐ (Government Efficiency) อยู่ อันดับที่ 31 (จากทั้งหมด 63 ประเทศ/เขตเศรษฐกิจ) ลดลงจากอันดับที่ 20 ในปี 2560

การขับเคลื่อนแผนฯ 13 ใน 1 ปีที่ผ่านมา

เลขาธิการฯ กล่าวต่อไปว่า สำหรับการขับเคลื่อนแผนฯ 13 ใน 1 ปีที่ผ่านมา ได้ดำเนินการดังนี้

มิติที่ 1 ภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย โดยส่งเสริมการยกระดับ Smart Product และ Smart Farming สร้างมูลค่าเพิ่มอุตสาหกรรมการแพทย์และสุขภาพ ส่งเสริมการพัฒนาและใช้ยานยนต์ไฟฟ้า แผนขับเคลื่อนไทยด้วยดิจิทัล ยกระดับการท่องเที่ยว ด้วยแนวคิด BCG และ Soft Power (5F) และมาตรการส่งเสริมการลงทุน และมาตรการให้วีซ่าแบบ LTR

มิติที่ 2 โอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม โดยการเพิ่มศักยภาพ SME พัฒนาตัวชี้วัดความยั่งยืนของเมือง จัดประชารัฐสวัสดิการ นำนักเรียน 121,050 คน กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา จัดสวัสดิการช่วยเหลือเด็กเล็กและผู้สูงอายุ และเชื่อมโยงฐานข้อมูลสวัสดิการของรัฐ

มิติที่ 3 ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมและนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการความเสี่ยง การให้ความรู้ด้านการป้องกัน ลดผลกระทบและรับมือภัยธรรมชาติ ขับเคลื่อนและยกระดับธุรกิจ SME ด้วย BCG Model และบริหารจัดการทรัพยากรและขยะอย่างเป็นระบบ มุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ

มิติที่ 4 ปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ มีการพัฒนาคนไทยในทุกช่วงวัยและทุกมิติ พัฒนาแรงงานให้มีทักษะและสมรรถนะสูง ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เปิดศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐ และสนับสนุน Digital Transformation ในภาครัฐ

ความเสี่ยงที่ประเทศไทยต้องเผชิญในอนาคต

เลขาธิการฯ กล่าวด้วยว่า สภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) ได้เผยแพร่ รายงานความเสี่ยงโลกประจำปี 2566 (Global Risks Report 2023) โดยสำรวจความเห็นผู้เชี่ยวชาญจากภาคเอกชนที่มีต่อความเสี่ยงโลกที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในระยะสั้นและระยะยาว ประกอบด้วย 5 มิติ ได้แก่ มิติเศรษฐกิจ มิติสังคม มิติสิ่งแวดล้อม มิติภูมิรัฐศาสตร์ และมิติเทคโนโลยี โดยความเสี่ยงกำลังเกิดขึ้นหรือคาดว่าจะเกิดภายในไม่เกิน 2 ปี คือ วิกฤตค่าครองชีพสูง/เงินเฟ้อ ภัยพิบัติทางธรรมชาติและสภาพอากาศรุนแรงสุดขีด การเผชิญหน้าทางภูมิรัฐศาสตร์ และการแตกความสามัคคีในสังคมและการแบ่งขั้วในสังคม

ส่วนความเสี่ยงที่มีแนวโน้มจะรุนแรงขึ้นในระยะยาวภายในช่วง 10 ปีข้างหน้า ส่วนใหญ่เป็นวิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ซึ่งเกิดจากการไม่สามารถจัดการกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้ ประกอบกับ

แรงหนุนจากแนวโน้มทางภูมิรัฐศาสตร์และเศรษฐกิจ จะนำไปสู่ความเสี่ยงจากการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพและการล่มสลายของระบบนิเวศ (Biodiversity loss and ecosystem collapse) อาชญากรรมและความไม่ปลอดภัยทางไซเบอร์ (Widespread cybercrime and cyber insecurity) รวมถึงการย้ายถิ่นฐานขนาดใหญ่โดยไม่สมัครใจ (Large-scale involuntary migration) ซึ่งจะกลายเป็นภัยคุกคามใหม่ต่อเสถียรภาพของโลก

โดยสรุป 5 ความเสี่ยงหลักส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของโลก คือ 1. ระบบเศรษฐกิจผันผวน ความผันผวนของระบบเศรษฐกิจและการเงินโลก ส่งผลต่อการเกิดวิกฤตค่าครองชีพ และหนี้ครัวเรือน 2. ทรัพยากรขาดแคลน วิกฤตด้านอาหาร เชื้อเพลิง และต้นทุน ทำให้ความเปราะบางทางสังคมรุนแรงขึ้น 3. ภูมิรัฐศาสตร์ ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์กระตุ้นให้เกิดสงครามทางเศรษฐกิจและความขัดแย้งต่าง ๆ 4. สังคมเปราะบาง ไม่เท่าเทียม ขาดความสามารถในการฟื้นตัว การลงทุนในมนุษย์ที่ลดลง มีผลต่อการลดลงของความสามารถในการฟื้นตัวของสังคมในอนาคต และ 5. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลให้ความไม่เท่าเทียมในสังคมรุนแรงขึ้น การถูกจารกรรมข้อมูลจากระบบที่ไม่ปลอดภัย ส่งผลต่อสังคมที่ทำให้ผู้คนสูญเสียทรัพย์สิน และส่งผลด้านภูมิรัฐศาสตร์ในด้านการก่อการร้าย

ประเทศไทยควรเปลี่ยนผ่านไปสู่โมเดลการพัฒนาแบบไหน

เลขาธิการฯ กล่าวว่า แนวคิดการเปลี่ยนผ่านประเทศไทย จึงต้องพิจารณาจากความท้าทายในการเผชิญความเสี่ยงของโลก แนวคิดการเติบโตสีเขียว (Green Growth) เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงแนวคิดการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม (Inclusive Growth) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างทั่วถึง เท่าเทียม นำไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกันให้ประเทศเติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว

การเปลี่ยนผ่านประเทศไทยสู่โมเดลการพัฒนาใหม่ จึงมุ่งเน้นที่การพัฒนาที่เศรษฐกิจมีการเติบโต (Growth) อย่างยั่งยืน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green) โดยสร้างโอกาสและความเท่าเทียมในสังคม (Inclusive) ภายใต้การบริหารจัดการที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ

จากนั้นเป็นการเสวนาโดยผู้ทรงคุณวุฒิในหัวข้อ “Inclusive Green Growth Transition” ซึ่งเป็นการแสดงความคิดเห็นในประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศที่มุ่งสู่เศรษฐกิจที่มีการเติบโต (Growth) อย่างยั่งยืน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green) โดยสร้างโอกาสและความเท่าเทียมในสังคม (Inclusiveness) ภายใต้การบริหารจัดการที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมเสวนาประกอบด้วย **ดร.วิโรจน์** สันติประภพ อดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย **ดร.อาร์ม** ตั้งนิรันดร์ ผู้อำนวยการศูนย์เงินศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย **ดร.สันติธาร** เสถียรไทย อดีตกรรมการผู้จัดการใหญ่บริษัท Sea Group และ **คุณธนวัฒน์** สุธรรมพันธุ์ กรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ไมโครซอฟท์ (ประเทศไทย) จำกัด โดยมี **ดร.วิทย์ สิทธิเวคิน** เป็นผู้ดำเนินรายการ